

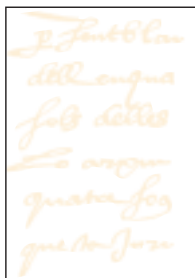
ARXIUS

B U T L L E T Í D E L

N Ú M E R O 3 7

S E R V E I D ' A R X I U S

P R I M A V E R A D E 2 0 0 3

Hem llegit les objeccions i les protestes amb què ha estat acollida fora de Catalunya la possibilitat que el gran dipòsit documental anomenat oficialment Arxiu de la Corona d'Ara-

gò passés a la Generalitat en virtut de l'Estatut. Aquestes objeccions i protestes surten de València i sobretot d'Aragó. ¿No és aquell l'Arxiu de tota la Corona d'Aragó? -al·leguen els protestataris. Doncs no pot reclamar-lo Catalunya, que no era sinó una part o Estat de la Corona. Tant de dret com Catalunya hi tenen Aragó i València. I encara podrien afegir, si volguessin, el dret que hi tenen Mallorca, el Rosselló i Sicília, i Sardenya, i Nàpols i tot...

La primera cosa a remarcar és que els protestataris ignoren o volen ignorar què és i què conté l'Arxiu disputat. Se'n diu de la Corona d'Aragó seguint la vella pràctica, que tan perjudicial ha resultat per als catalans, d'anomenar d'Aragó una múltiple o conjunt d'Estats on Catalunya era la principal força i la constant directora. Però, en realitat, l'Arxiu és, no solament de la Corona catalano-aragonesa, sinó el de l'època comtal catalana, anterior a la unió amb Aragó, època que va del segle IX a mitjans del segle XII, i és també l'Arxiu de l'antiga Generalitat de Catalunya. De més a més s'han acumulat a les sales d'aquell edifici, que encara ostenta el senyal heràldic de la Generalitat, un gran nombre de documents, manuscrits i còdexs procedents d'institucions i organismes catalans, especialment de monestirs. I tot això no té res a veure amb Aragó, ni amb València, ni amb Mallorca, ni amb cap altra de les terres d'ençà i d'enllà de la mar que pertanyeren a la Corona.

Per a comprendre l'absurditat de la tesi unitarista en matèria d'Arxius, n'hi ha prou amb pensar que si la tesi prevalgués -és a dir, si el gran Arxiu seguis en mans de l'Estat Central- la nova Generalitat de Catalunya, que segons l'acord mateix de la seva constitució és la restauració de la vella Generalitat, no tindria al seu càrrec l'abundantíssima i interessantíssima documentació d'aquesta.

QÜESTIONS DE TREBALL

L'ARXIU ANOMENAT DE LA CORONA D'ARAGÓ

ment a la Generalitat novella. Serà això una ben petita restitució a compte de la restitució general del patrimoni que Felip V usurpà a la gloriosa corporació que en temps passats representava la unitat política i administrativa del Principat de Catalunya.

A part del seu valor històric, aquesta documentació té per a nosaltres, catalans, un gran valor d'afecció. Des del punt de mira de les recerques i estudis històrics, tots els investigadors trobaran plenes facilitats en els arxius que depenguin de la Generalitat de Catalunya. Però per a nosaltres serà una gran satisfacció espiritual el tenir novament a

Ens sembla que cap persona de bon criteri no pot defensar ni cohonestar una solució tan injusta. Els volums i papers de la Generalitat antiga han d'ésser restituïts directa-

les mans d'institucions catalanes els documents que donen fe i testimoniatge de la Catalunya d'altres dies. Els qui no comprenguin aquest gran interès i aquest gran amor nostres és que no tenen a l'ànima cap mica de sensibilitat.

L'Estat central, l'Estat unitari, mai no l'ha estimat aquest Arxiu. És gairebé un miracle que hagi pogut travessar els llargs temps de deixadesa i abandó i hagi arribat fins als nostres dies. L'Estat i els corcs han conspirat per la seva destrucció. Sense l'esforç personal d'alguns homes benemèrits, com Pròsper de Bofarull, l'Arxiu de la Corona se l'haurien menjat els corcs, la pols i la humitat. Així i tot, diverses vegades s'ha estat a punt de prendre'ns aquest immens dipòsit i dur-lo a Castella, com una depredació més de les que Catalunya ha hagut de sofrir. A Castella hi ha molts documents històrics nostres, que haurien de tornar-nos. Molts d'aquests senyors i d'aquestes corporacions que ara criden i protesten, no haurien dit res, segurament, si per la tradicional incúria del centralisme l'Arxiu hagués estat destruït. Ells es conformarien de tenir aquells pergamins i papers sota l'acció dels corcs i de les goteres. Allò que els

S U M A R I

QÜESTIONS DE TREBALL

L'Arxiu anomenat de la Corona d'Aragó

CRÒNICA

AGENDA

NOUS FONDS I DOCUMENTS INGRESSATS ALS ARXIS

NOUS INSTRUMENTS DE DESCRIPCIÓ DELS ARXIS

BIBLIOGRAFIA

ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA

El fons fílmic de Casimir Aumacelles (1931-1967)

sembla intolerable és que tornin a les mans amoroses dels catalans i que siguin tractats amb el respecte i l'afecte propis dels records familiars, i molt més quan aquests records constitueixen un tresor històric i un instrument d'estudi.

¿Qui pot dubtar que l'Arxiu de la Corona i tots els arxius de Catalunya estaran més ben tractats i més ben dotats si la Generalitat se'n fa càrrec? El veritable interès d'Aragó i de València i de totes les terres que visqueren unides sota els prínceps del casal de Barcelona, és que l'Arxiu es trobi en les millors condicions d'instal·lació, de seguretat i de facilitat per als investigadors. Si la Generalitat se n'encarregués, procediria també ben aviat a la publicació de molts textos i documents inèdits. Es dona el cas, per exemple, que el Dietari de l'antiga Generalitat resta encara inèdit, mentre que està publicat ja en gran part el dietari de l'antic Consell barceloní.

Que els documents dels comtes-reis corresponguin en conjunt als diversos Estats de la Corona, no és cap raó per a oposar-se al seu traspàs a la Generalitat de Catalunya. Però si en aquest punt hom s'explica determinades objeccions, és en canvi inexplicable que aquestes es dirigeixin a la totalitat de l'Arxiu, dins el qual hi ha una gran part de dipòsits purament catalans. Per a caure en aquest contrasentit, cal una gran dosi d'ignorància o de mala fe anticalanana.

Antoni Rovira i Virgili

La vigència d'un article d'Antoni Rovira i Virgili sobre l'Arxiu de la Corona d'Aragó (1932). Aquest article d'Antoni Rovira i Virgili fou publicat al diari barceloní *La Publicitat* el dia 28 de juliol de 1932 (any LIV, núm. 18.085, p. 1), en el context de la discussió parlamentària, a Madrid, de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, en uns moments en què el text de Núria (1931), plebiscitat pels catalans, hi estava essent seriosament qüestionat i retallat. Això determinà Manuel Carrasco i Formiguera a instar el Govern espanyol a acabar amb l'espectacle d'obstrucció i d'insults que s'estava produint (14 de juliol). El 10 d'agost hi hagué l'intent de cop d'Estat del general Sanjurjo ("Viva España única e inmortal!" cridaren els sublevats). Finalment, el 9 d'octubre de 1932 fou aprovat l'Estatut. També en l'àmbit dels arxius l'Estatut de Núria resultà escapat, perquè el text de l'Estatut de 1932 exclougué l'ACA dels traspasos a la Generalitat. El 18 de setembre, l'arxiver Fèlix Duran i Canyameres havia publicat un article a *L'Opinió* on deia que això era "una cosa completament irracional". I, el 7 de gener de 1933, aprovat ja l'Estatut, l'arxiver mossèn Josep Sanabre publicà a *El Matí* el seu article "L'arxiu de la Generalitat no ha de dependre de l'Estat Espanyol", en el qual defensava que l'arxiu o fons documental de la Generalitat històrica havia de ser transferit a la Generalitat.

L'article d'A. Rovira i Virgili entra, tant en el greuge que representa de no traspassar l'ACA a la Generalitat, com

en la incongruència que comportaria el fet que la Generalitat restaurada no fos mestressa de l'arxiu de la Generalitat suprimida, l'any 1714, per la força de les armes de Felip V. Tot i tractar-se d'un article escrit fa més de setanta anys, té una vigència inqüestionable, en el qual hi trobem frases que avui encara tenen una validesa acrescudada: "A Castella hi ha molts documents històrics nostres, que haurien de tornar-nos". És una vigència que s'explica, fonamentalment, per la trajectòria històrica seguida del país. La guerra de 1936-1939 i la dictadura de Franco generaren uns ròsecs que encara no s'han pas superat. Més enllà d'aquest rerefons històric, emperò, la vigència de l'article també ve determinada per la lucidesa amb què A. Rovira i Virgili sabé encarar aquesta i moltes altres qüestions de la Catalunya del seu moment. Carles Soldevila ens deixà testimoni escrit de l'agilitat i de la traça periodística d'A. Rovira i Virgili: "la majoria dels editorials de *La Publicitat*, àdhuc els millors, els que poden figurar en una antologia periodística per llur estructura sòlida i concisa, pel corrent de lirisme contingut que els vivifica, són recitats davant la mecanògrafa, amb pauses no gaire repetides ni prolongades" (Carles Soldevila, *La nostra gent: Rovira i Virgili*, Barcelona: Llibreria Catalònia, 1925, p. 11).

Agraïm a la Sra. Teresa Rovira, filla d'Antoni Rovira i Virgili, la seva tan bona acollida a la reedició d'aquest article del seu pare.

R. Planes i Albets

CRÒNICA

Primeres jornades Ensenyament - Arxius: Didàctica amb fonts d'arxius

En aquest inici del tercer mil·lenni, en un món cada cop més globalitzat i sotmès a una transformació accelerada i constant, l'educació i formació dels futurs ciutadans, actuals alumnes de primària i de secundària, assoleix una importància cabdal. En aquest sentit, l'escola ha de facilitar i transmetre la història, uns dels pilars de la nostra identitat col·lectiva, amb l'aplicació

d'una metodologia innovadora i suggestiva: el coneixement del passat de l'espai més proper mitjançant la utilització didàctica de fonts d'arxiu. És a dir, conèixer la història del món local per a comprendre millor els esdeveniments preterits del món global.

Amb aquesta premissa, organitzades per l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona, els dies 5, 6 i 7 de setembre de l'any 2002 se celebraren les Primeres Jornades Ensenyament-Arxiu, sota l'epígraf més concret de Didàctica amb fonts d'arxiu. Les jornades s'estructuraren al voltant de tres àmbits directament relacionats: 1) els serveis didàctics dels arxius a Europa, 2) experiències didàctiques amb fonts d'arxiu a Catalunya: estat de la qüestió, i 3) quin model de servei didàctic volem?

El balanç global d'aquesta primera trobada entre ensenyants i arxiviers ha estat més que satisfactori. En primer lloc, tant per la qualitat com per la quantitat, cal assenyalat les sis ponèn-

cies encarregades i les vint comunicacions presentades, publicades per l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona, amb la coordinació de la professora Gemma Tribó. D'una banda, les ponències analitzen l'experiència i l'estat de la qüestió dels serveis didàctics d'arxius de França, Gran Bretanya, Itàlia, Estat espanyol i Catalunya, així com les reflexions sobre l'ús didàctic de les fonts primàries a l'ensenyament. Per l'altra, les comunicacions donen a conèixer la pràctica concreta desenvolupada en els darrers anys en els arxius del país i aporten innovadores propostes de treball.

La ponència *Reflexions per a la utilització didàctica dels fons d'arxiu a Catalunya. El servei educatiu: una funció, un repte, una necessitat?*, un treball col·lectiu de les arxivieres S. Alemany, N. Burguillo, N. Canyelles, E. González, M. Pons i M.A. Suquet, es basa en l'anàlisi de la informació recopilada mitjançant una enquesta, amb les respostes de cent deu arxius. Certa-

ARXIUS. Butlletí del Servei d'Arxius

Edita	Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya
Redacció	Servei d'Arxius, carrer Portaferrissa, 1, 08002 Barcelona
A/e.	arxius@cultura.gencat.net http://cultura.gencat.net/arxius
Coordinació	R. Planes i Albets, J. Teixidó i Montalà
Tipografia	Fotocomposició Merit, SCCL
Impressió	Printing Sùria, SL
Tiratge	2.500 exemplars
Dipòsit legal	B-17.466-93
ISSN	1133-3774

ment, el resultat es força esperançador. Les activitats didàctiques amb fonts d'arxiu s'estan aplicant actualment per més del 67% dels arxius enquestats. Tanmateix, menys de la meitat dels centres mantenen en la seva programació una dinàmica estable d'activitats educatives. Les conclusions de la ponència valoren com a interessant la tasca que fins ara s'ha dut a terme, però assenyalen que, majoritàriament, són activitats aïllades i puntuals, sense una programació prou planificada i amb recursos insuficients.

Bona part de les comunicacions aporten una mostra general significativa de l'evolució d'aquest tipus d'activitat i del treball que s'està fent. En l'àmbit dels arxius de la Generalitat de Catalunya, destaca la tasca duta a terme pels arxius comarcals. És el cas de l'Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat, que presenta tres comunicacions que aborden les experiències didàctiques amb alumnes d'ESO, de Secundària o la visita comentada a l'arxiu. D'altra banda, les activitats pedagògiques de l'Arxiu Històric Comarcal de Montblanc queden reflectides en dues comunicacions. Així mateix, les activitats didàctiques de l'Arxiu Històric de Tarragona i de l'Arxiu Històric Comarcal de Solsona també són esmentades i avaluades. Altrament, les comunicacions de P. Reverté i de M. Calzada plantegen, respectivament, el projecte de servei didàctic de l'Arxiu Nacional de Catalunya i l'estudi general sobre les relacions arxius - ensenyament a la Xarxa d'Arxius Comarcals.

En l'àmbit dels arxius de l'Administració local, cal assenyalar l'experiència consolidada dels Tallers d'Història

de Sant Feliu de Guíxols, la interessant línia de treball de la col·lecció *Conèixer el districte de Sant Montjuïc*, el balanç de les activitats didàctiques programades per l'Arxiu Municipal de Lleida i la proposta didàctica *Arxiu obert* de l'Arxiu Municipal de Barcelona.

En segon terme, les Jornades han registrat més de cent cinquanta assistents, amb una presència similar de professors i de professionals de l'arxivística, una assistència que evidencia la necessitat de promoure un marc estable de relació, un nexa d'unió per potenciar l'imprescindible treball conjunt entre ensenyants i arxiviers.

Finalment, les conclusions, sorgides del debat, la reflexió i les diferents intervencions registrades en el transcurs de les Jornades: (1) Es constata la necessitat de normalitzar el servei educatiu als arxius catalans, (2) Les noves demandes educatives fan necessàries noves actuacions en els arxius, (3) Els arxius han d'assolir l'equilibri entre la gestió documental i la funció cultural, (4) No s'ha de confondre la funció didàctica dels arxius amb la funció cultural més genèrica, (5) La relació entre ensenyants i arxiviers no pot establir-se únicament a partir de paràmetres voluntaristes sinó mitjançant la planificació i l'organització dins el marc professional, (6) Cal definir el perfil professional dels tècnics dels serveis educatius dels arxius, (7) Es palesa la necessitat d'establir programes de formació en tècniques de recerca escolar i coneixement dels arxius, (8) Les tecnologies de la informació i de la comunicació (TIC) poden ser l'oportunitat per garantir i potenciar l'accés i, alhora, la conservació dels

documents, (9) Cal tendir a l'elaboració de materials didàctics d'arxius que puguin ser generalitzables i aplicables a d'altres arxius superant l'àmbit local, (10) Cal millorar els canals de comunicació per tal de difondre l'existència dels materials didàctics. En aquest sentit, els Centres de Recursos Pedagògics hi poden jugar un paper cabdal, (11) S'evidencia la manca en la dotació de recursos humans i econòmics en el funcionament dels serveis educatius dels arxius, (12) Cal establir plataformes de debat i intercanvi entre els sectors professionals dels arxiviers i ensenyants, amb el suport i la implicació de les Administracions, Universitats i Associacions professionals, (13) Es palesa la necessitat de potenciar la coordinació entre les polítiques de cultura i ensenyament de les diferents Administracions, i, finalment, (14) Es donarà a conèixer el contingut i les conclusions d'aquestes Jornades als responsables tècnics i polítics de les diferents Administracions.

Les conclusions de les Primeres Jornades Ensenyament - Arxius són prou explícites i, per tant, no cal afegir cap més comentari. Ensenyants i arxiviers tenim molta feina conjunta per fer, malgrat la insuficiència de recursos que tenim al nostre abast. Tanmateix, però, fóra decebedor que en unes futures jornades s'hagués de tornar a repetir bona part de les propostes, dels suggeriments i de les demandes formulades a les administracions responsables.

Jordi Piqué Padró
Membre del Comitè Científic
de les Primeres Jornades

Ordre CLT/95/2003, de 3 de març, per la qual s'aproven taules d'avaluació documental (*Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, N. 3842, del 13 de març de 2003).

AGENDA

Alt Empordà: IX Jornades d'Arxivística de Catalunya: Del continent al document, estratègies per a una política de preservació i conservació. Roses, 8-10 de maig de 2003, organitzades per l'Associació d'Arxiviers de Catalunya. Per a més informació: AAC, carrer Rocafort, 242, 3r bis, tel. 93 419 89 55.

Anoia: exposició *PAL·LAS. Emili Vallès i Vidal* del 20 d'agost al 15 de setembre a la seu de la Biblioteca Central d'Igualada. Organitzada per l'Arxiu Històric Comarcal d'Igualada i la Biblioteca Central. Per a més informació: AHC d'Igualada, tel. 93 804 44 56.

Gironès: *II Congrés d'Història de Girona: La catedral de Girona*, el 27 i 28 de novembre de 2003. Organitzat per

l'Ajuntament de Girona i l'Institut d'Estudis Gironins. Per a més informació, Institut d'Estudis Gironins, tel. 972 22 24 23.

Maresme: taller sobre *Base documental per a un diccionari dels marítims (segles XVIII-XIX): Fons documentals per a la història marítima catalana*, presentació del diccionari editat dels marítims del Masnou i exposició del projecte aplicat a altres poblacions, el

dia 4 d'octubre de 2003, de 9-14 h. Organitzat per l'Ajuntament de Caldes d'Estrac. Per a més informació: Equipament de Promoció Econòmica i Cultural de Caldes d'Estrac, tel. 93 791 05 88.

Tarragonès: curs *Fonts documentals per a la didàctica de les ciències socials*, que s'impartirà a inicis del mes de novembre. Organitzat per l'Arxiu

Històric de Tarragona i la Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat Rovira i Virgili. Per a més informació: AH de Tarragona, tel. 977 25 10 10.

Vallès Occidental: exposició de documents, visita guiada i jornada de portes obertes a l'AHC de Terrassa amb motiu de la Festa Major de Terrassa, el dissabte 5 de juliol de 2003.

Per a més informació: AHC de Terrassa, tel. 93 733 14 96.

Vallès Oriental: borsa d'estudi *XII memorial Joan Camps*. Convocada per l'Associació Cultural de Granollers i el Centre d'Estudis de Granollers. Termina de lliurament dels projectes, 30 de setembre de 2003. Per a més informació, Associació Cultural de Granollers, tel. 93 861 55 98.

NOUS FONDS I DOCUMENTS INGRESSATS ALS ARXIS

(novembre-desembre de 2002)

Arxiu Històric Comarcal de Berga: (setembre-octubre): fons del Jutjat de Primera Instància i Instrucció núm. 2 de Berga (1887-1982), 17,10 m lineals; fons de l'Associació de Mestres per la Catalanització de l'Escola (1983-1999), 3,30 m lineals; nova incorporació al fons personal Ramon Vinyes i Cluet (1953-1992), 0,20 m lineals; col·lecció de dispositives del Berguedà (1965-1998), 8.950 unitats; col·lecció de postals del Berguedà (finals s. XIX-1936), 87 unitats; fotografies del Berguedà (finals s. XIX-inicis s. XX), 5 unitats; un llibre de memòries d'Ignasi Casamartina i Estrada (1920-1998).

Arxiu Històric Comarcal de Figueres: llibre manuscrit d'Antoni Bruel, manescal de Molló, de 1835 (reproducció); 37 cartells del Far d'Empordà (1978-1990).

Arxiu Històric Comarcal d'Igualada: transferència del fons de l'Ajuntament d'Igualada, Departament d'Obres i Urbanisme, projectes d'obres majors (1990-2000), 8,40 m lineals; col·lecció Mercè Vich (1930-1959) 320 fotografies; col·lecció Paquita Madriguera (1900-1930), 0,20 m lineals; col·lecció Arxiu Fotogràfic Municipal d'Igualada (2001), 200 fotografies.

Arxiu Històric Comarcal de Manresa: fons del Parc de Bombers de Manresa (1982-1996), 1,80 m lineals; fons de la Secció Local de la Creu Roja de Manresa (1907-2001), 10 m lineals; documentació del fons Marc Viader (1971-1980), 0,30 m lineals; fons Salvador Reguant (1913/1916), 0,10 m lineals; fons Salvador Espinalt (1917-1918), 0,10 m lineals; impresos de l'Orfeó Manresà (1917-1968); 1 CD, *Per anar contra*

l'oblit (Pere Guilanyà 1897-1968). Recull de Maria Estruch, Navàs, 2002.

Arxiu Històric Comarcal de Mataró: fons de l'Oficina Liquidadora de Pineda de Mar (1990-1998), 31 m lineals; fons Montserrat Corbera i Guix (1947-1951), 223 documents.

Arxiu Històric Comarcal de Montblanc: fons de l'Oficina Liquidadora de Montblanc (1971-1997), 28,4 m lineals; transferència núm. 7 del fons de l'Ajuntament de Blancafort (1996), 1,50 m lineals; transferència núm. 6 del fons de l'Ajuntament de Conesa (1996), 0,90 m lineals; transferència núm. 6 del fons de l'Ajuntament de les Piles (1996), 1,05 m lineals; transferència núm. 7 del fons de l'Ajuntament de Savallà del Comtat (1996), 0,90 m lineals; transferència núm. 4 del fons de l'Ajuntament de Solivella (1988-1996), 3,05 m lineals.

Arxiu Històric Comarcal de Ripoll: (setembre-octubre de 2002): fons del Consell Comarcal del Ripollès (1987-1997), 136,8 m lineals; fons del Patronat de l'Hospital Municipal de Ripoll (1907-1974), 18,40 m lineals; fons de l'empresa Maderas del Pirineo, de Ripoll (1947-1962), 2 m lineals. (novembre-desembre de 2002): col·lecció de dibuixos i gravats de Josep Ribot i Calpe (1933-1962), 20 unitats.

Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat: fons de l'empresa de construcció Manuel Claramunt Raspall (1927-1969), 6 m lineals; fons personal Pere Baleta i Maylich (1991-2001), 1 m lineal; llevador de les rendes i censos de la pabordia del mes de maig del Llobregat del monestir de Sant Cugat del Vallès (1560-1570); documentació sobre el poeta Martí Dot de la

Tertúlia Literària Martí Dot (1900-2000), 0,10 m lineals.

Arxiu Històric de Santa Coloma de Farners: fons del Jutjat de Primera Instància i Instrucció núm. 1 de Santa Coloma de Farners, documentació civil (1973-1974), 3,10 m lineals; col·lecció de programes de la Festa Major d'Hos-talric (1996/2001), 4 unitats.

Arxiu Històric Comarcal de Solsona: fons de la Junta Comarcal de Llibertat Vigilada de Solsona (1943-1969), 0,40 m lineals; fons de la botiga Cal Barato (1904-1984), 0,20 m lineals, 44 fotografies i 19 negatius fotogràfics; increments en les col·leccions de cartells (2002), 120 unitats; programes i fulls de mà (2002), 0,10 m lineals; goigs (1999-2002), 23 unitats; documents audiovisuals (2001-2002), 3 unitats; fotografies (2002), 10 positius, 7 negatius i 3 imatges digitalitzades; manuscrits i documents solts (1995), 0,10 m lineals.

Arxiu Històric Comarcal de Sort: increment del fons Observatori Meteorològic de Sort (2002), 1,2 m lineals; col·lecció Fotografies (s. XX), 207 unitats.

Arxiu Històric Comarcal de Terrassa: increment del fons Coordinadora per a la Salvaguarda del Massís de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac (1973-1989), 30 fotografies i 9 cartells; fons personal del notari Francesc de P. Badia i Tobella de Terrassa (1907-1935), 0,4 m lineals.

Arxiu Històric General d'Aran: transferència núm. 3 de la col·lecció Claudio Aventín Boia (1868-1960), 1 ferrotip, 51 fotografies i 40 postals; col·lecció TV3 Telenotícies Val d'Aran (1990-2001), 59 DVD+RW.

NOUS INSTRUMENTS DE DESCRIPCIÓ DELS ARXIS

(novembre-desembre de 2002)

Arxiu Històric Comarcal de Berga: (setembre-octubre de 2002): actualització de l'inventari del fons del Jutjat de Primera Instància i Instrucció núm. de Berga, processos civils i penals (1887-1982).

Arxiu Històric Comarcal de la Bis-

bal d'Empordà: catàleg de la col·lecció de plànols (s. XVIII-XX); inventari del fons de l'empresa PAVICSA (1963-1993).

Arxiu Històric Comarcal de Figueres: inventari del fons del Col·legi Públic «Torre d'En Reig» de Vilabertran (1904/2001); incorporació als seus catàlegs respectius de 882 cartells

(1962/2002), 61 impresos (1912/2002) i 107 fotografies (1920/2000).

Arxiu Històric Comarcal d'Igualada: inventaris del fons de l'Ajuntament d'Igualada: Secretaria, expedients de contractació (1995-1998) i Obres i urbanisme, expedients-projectes d'obres majors (1990-2000); inventari del fons de l'empresa Fabrilmaia (1966/1999);

digitalització i catàleg de fotografies de l'Arxiu fotogràfic Municipal d'Igualada (1940-1944); inventari de la col·lecció Paquita Madriguera (1900-1930).

Arxiu Històric Comarcal de Montblanc: inventari de la transferència núm. 7 del fons de l'Ajuntament de Savallà del Comtat (1996); inventari del fons del Jutjat de pau de Savallà del Comtat (1846-1986).

Arxiu Històric Comarcal de Ripoll: inventari de les sèries: obres i urbanis-

me, serveis militars, població i serveis agropecuaris, del fons de La Parròquia de Ripoll (1876-1975); inventari del fons d'Emília Tarracó i Planas (1909-2001).

Arxiu Històric Comarcal de Solsona: actualització del catàleg de fotografies del fons del Consell Comarcal del Solsonès (2002); inventari de la part del fons del Jutjat de Primera Instància i Instrucció de Solsona conservada a l'ACS (1852-1994); inventari

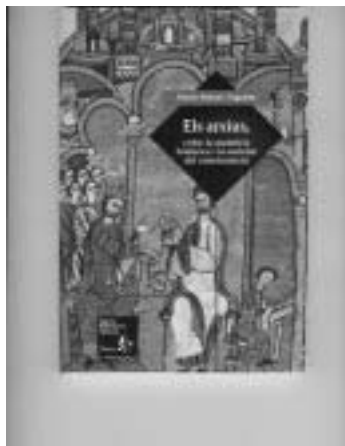
del fons del Jutjat Municipal, Comarcal i de Districte de Solsona (1857-1989); inventari del fons del Jutjat Comarcal de Ponts (1945-1955).

Arxiu Històric Comarcal del Vendrell: inventari del fons de l'Ajuntament de l'Arboç del Penedès (1926-1998).

Arxiu Històric General d'Aran: inventari dels privilegis del Consell General d'Aran (1316-1819).

BIBLIOGRAFIA

ALBERCH I FUGUERAS, Ramon. *Els arxius, entre la memòria històrica i la societat del coneixement*. Barcelona: Editorial UOC, Enciclopèdia Catalana. Pòrtic, 2002. (Món Global; 16). 199 p.

ANC. *Butlletí de l'Arxiu Nacional de Catalunya*. N. 3 ["Número monogràfic extraordinari. Els arxius catalans incautats durant la guerra civil i conservats a Salamanca" per Àngels Bernal i Cercós]. Barcelona, Gener 2003. 24 p.

Arxibar. *Butlletí de l'arxiu municipal de Barcelona*. N. 11. Barcelona, desembre 2002. 4 p.

Arxiu Històric de Girona. *Informació*. N. 20. Girona, febrer 2003. 4 p.

CERMENO MARTORELL, Lluís. "El sistema de evaluación de documentos en Cataluña". A: *Tabula. Revista de Archivos de Castilla y León*. N. 6 ("El refinado arte de la destrucción: la selección de documentos"). Salamanca, 2003, p. 153-182.

CULLA, J.B.; RIQUER, B. de. "Sobre

el Archivo de Salamanca: algunas precisiones y reflexiones". Separata de *Ayer. Revista de Historia Contemporánea*. N. 47 (s.l., 2002), p. 279-293.

DURAN, Carme; RETUERTA, M. Luz. «Coneguem l'Arxiu. La visita comentada a l'Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat amb l'alumnat de primària». A: *Perspectiva escolar*. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat. N. 271 (gener 2003), p. 56-60

FERNÁNDEZ TRABAL, Josep. "La documentació de la baronia de Santa Pau de l'Arxiu Nacional de Catalunya". A: *El cartipàs del Plafó*. N. 7 (Olot, febrer 2003), p. 2.

Fundació Rafael Campalans. *Butlletí de l'arxiu històric*. N. 4. Barcelona, novembre 2002. [4] p.; *Full suplement del butlletí de l'arxiu històric*, n. 4. [2] p.

GARCIA RUIPÉREZ, Mariano. *Tipología documental municipal*. [Toledo]: Junta de Comunidades de Castilla-La Mancha, 2002. (Monografías; 16). 165 p.

YCIAR, Iuan de. *Arte subtilíssima, por la qual se enseña a escrevir perfectamente. Hecho y experimentado, y agora de nuevo añadido* [Saragossa, 1553]. "Introducción" de J. Durán Barceló. Valladolid: Junta de Castilla y León, Ayuntamiento de Valladolid, 2002. 22 + [172] p. Edició facsímil no venal.

YEGUAS I GASSÓ, Joan. *Llibre ver del convent de Bellpuig*. Tàrraga: Arxiu Històric Comarcal de Tàrraga, 2003 (Ardèvol; 6). 99 p.

MAYANS, Antoni. "El fons de la Taula de Canvi d'Olot". A: *El cartipàs del Plafó*. N. 5 (Olot, desembre 2002), p. 2.

MAYANS, Antoni. "El fons de la Penya

Truc i Truc". A: *El cartipàs del plafó*. N. 6 (Olot, gener 2002), p. 2.

MARQUÉS, Josep M. "Processos anteriors al 1500 de l'Arxiu Diocesà de Girona". A: *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*. Volum XLIV (Girona, 2003), p. 145-178.

NAVARRO BONILLA, Diego. "El archivo real de Zaragoza: instituciones y archivos del rey en el reino de Aragón (siglos XV-XVII)". A: *Estudios Históricos i Documents dels Arxius de Protocols*. N. XX (Barcelona, 2002), p. 177-204.

PÉREZ ALMANSA, Luis; DÍAZ RODRÍGUEZ, Alfonso. *Documentos electrónicos en la Administración. Regulación jurídica y gestión archivística*. Murcia: Comunidad Autónoma de la Región de Murcia. Consejería de Educación y Cultura. Dirección General de Cultura, 2002. (Archivo General de la Región de Murcia. Cuadernos de Estudios Técnicos; 2). 79 p.

PIQUÉ i PADRÓ, Jordi; ESTIVILL i PÉREZ, Josep. «Fons documentals per a l'estudi dels refugiats durant la Guerra Civil (1936-1939): l'exemple de Tarragona i comarca». A: *Actes del Vè Col·loqui República, Guerra Civil i Franquisme*. Barberà del Vallès: Publicacions de l'Ajuntament, 2002, p. 121-128.

REY i RIOCABO, Lluís. «Els papers de Salamanca. Espoli com a botí de guerra». A: *Fòrum Grama*. N. 67 (Santa Coloma de Gramenet, gener de 2003), p. 2-4.

ROPERO-REGIDOR, Diego. *Guía del Archivo Municipal de Moguer*. Moguer: Archivo Histórico Municipal de Moguer, 2002. 18 p.

SHEPHERD, Elizabeth; YEO, Geoffrey. *Managing records. A handbook of principles and practice*. Londres: Facet Publishing, 2003. XIV + 318 p.

ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA

El fons fílmic de Casimir Aumacelles (1931-1967)

El document textual ha estat durant segles el testimoni històric que, juntament amb la iconografia, ens servia per explicar i conèixer millor la nostra

història. Fa poc més d'un segle s'afegí un nou mitjà, la fotografia -o imatge fixa- i, posteriorment, un de segon, el cinema -o imatge en moviment- els

quals, entre les seves virtuts, "garantien" la plasmació objectiva de la realitat. Sense entrar en discussions sobre l'objectivitat o no d'aquestes imatges

(fixes i en moviment), sí que hem de considerar els valors potencials com a document i la riquesa de la informació que contenen, en especial aquelles que ja han nascut amb una finalitat informativa o documental.

Els nostres arxius són rics en fotografies que testimonien els esdeveniments històrics del país i que sovint són fruit de la tasca d'aquells fotògrafs, els fotoperiodistes, que començaren a nodrir les publicacions il·lustrades amb les seves imatges. Diferent fou la situació del cinema documental i per això el material conservat es escadusser, tot i la seva qualitat. A voltes, les filmacions eren totalment domèstiques i els càmeres, afeccionats que utilitzaren els seus aparells de 9,5, 8 i súper 8 per captar aquells esdeveniments que consideraven de rellevància i que tenien lloc davant dels seus ulls, sense consideracions sobre un possible valor futur. Aquestes filmacions, quan encara es conserven, es troben en mans de particulars -hereus i successors dels productors- que molts cops desconeixen el contingut o el seu possible valor. Per aquest motiu, la recuperació de qualsevol fons fílmic desconegut o la donació d'altres ja coneguts i utilitzats són notícia a destacar entre els ingressos als arxius.

Així, properament tindrà lloc al Departament de Cultura la signatura del conveni de donació de les pel·lícules enregistrades per Casimir Aumacelles i Salayet i de tots els drets sobre les mateixes, acte que signarà la seva vídua i hereva, la senyora Mercè Puigdemívol i el conseller de Cultura, senyor Jordi Vilajoana. La senyora Puigdemívol, conscient de la importància històrica del material enregistrat pel seu marit i preocupada perquè es conservi en les condicions que assegurin la seva perpetuïtat i que es doni a conèixer als investigadors i públic en general, va oferir en donació a l'Arxiu Nacional de Catalunya el fons fílmic compost per 12 films en 13 bobines que el seu marit va registrar entre 1931 i 1967, i entre el qual destaca especialment pel seu interès i qualitat el film "Plaça Sant Jaume: la història hi passa (1931-1936)" rodat originalment en 9,5 (Pathé Baby) i que va ser muntat i comentat per l'autor molts anys després.

Casimir Aumacelles: l'autor

Casimir Aumacelles i Salayet fou sempre un apassionat de l'esport, i actualment és considerat com un dels forjadors de la història esportiva de Catalunya.

Aumacelles va néixer a Palafrugell el 8 de març de 1908. Des de ben jove i donades les seves capacitacions i complexió física, va practicar tota mena d'esport. Així, com a jugador de bàsquet va formar part de l'equip del Futbol Club Barcelona durant set anys (1927-1934) essent capità del primer equip les dues últimes temporades. També practicà la natació i formà part

del Col·legi Català d'Àrbitres Oficials de Natació, actuant com a cronometrador i jutge de salts. Per últim, com a gran afeccionat a la muntanya i membre del club esportiu Núria, practicà l'esquí alpí durant cinquanta anys.

La seva afecció a l'esport del motor i l'amistat amb Salvador Fàbregas, qui fou president del RACC de 1957 a 1985, el portà a participar en nombrosos ral·lis de l'època, sempre com a copilot de Fàbregas (edicions de 1952, 53 i 54 del ral·li de Montecarlo). També prengué part a la Coupe des Alps i al Ral·li Lisboa-Estori i com a copilot, va guanyar la volta a Espanya l'any 1953 i la medalla d'or del Campionat de Catalunya de Regularitat al 1932. Com a pilot obtingué el segon lloc en el ral·li Barcelona-Andorra de 1951.

Col·laborà activament en diverses entitats esportives. L'any 1953 ingressà com a soci del RACC i molt aviat col·laborà amb la Junta Directiva com a delegat del parc natural de Gualba. Com a vocal de la Comissió Esportiva del RACC participà en l'organització del Gran Premi d'Espanya de Fórmula 1, Gran Premi Barcelona de Fórmula 2, Campionat d'Europa, Pujada al Montseny, Campionat d'Europa de Muntanya, Trofeu FAE, Volant RACC, Ral·li de cotxes antics de Barcelona-Sitges, i, finalment, al París-Barcelona-Dakar. Durant molts anys donà la sortida als participants del Ral·li Montecarlo des de la Plaça de Sant Jaume de Barcelona o als participants del Ral·li Catalunya-Costa Brava des del passeig marítim de Lloret de Mar. Com a vocal del consell directiu del Reial Moto Club de Catalunya, des de l'any 1954 fou organitzador de les proves a Montjuïc, Campionats d'Espanya i Campionats del Món.

Aumacelles fou el primer ciutadà de l'Estat que ocupà el càrrec de Comissari Esportiu Internacional, el maig de 1938. L'any 1972 va fundar el Col·legi d'Oficials d'Automobilisme, que presidí fins a 1977, quan passà a presidir el Col·legi a nivell estatal. L'any 1971, va ser nomenat vice-president de la Federació Espanyola de Bobsleigh, la qual cosa va permetre la participació d'un equip espanyol de bobsleigh a les olimpíades de Sapporo (1972).

L'any 1957, creà la "Cartilla Escolar de la Circulació", primer antecedent del programa d'educació viària, a la qual seguí la "Guia Escolar de Trànsit", que promovia l'actuació d'escolars (nens de menys de 12 anys) com a reguladors de trànsit a l'entorn de les escoles. Centenars de nens van realitzar aquesta tasca fins a 1984. La seva contribució a l'educació viària li valgué el premi de l'Institut Català de Seguretat Viària l'any 1994.

L'any 1975, portà a terme la recuperació i restauració de l'antic Cremallera de Montserrat (1892-1957) i tingué la idea de traslladar-lo al parc de Gualba, on s'exposà fins al 1994, quan un incendi destruï els vagons.

Rebé la medalla del mèrit esportiu

en la categoria d'argent, l'any 1970, de mans de J. A. Samaranch. L'any 1978, va rebre l'ensenya d'or i brillants del Reial Moto Club de Catalunya, i, el 1996, amb motiu de la inauguració de la nova seu central del RACC, fou elogiat pel rei Joan Carles per la tasca que desenvolupà amb la "Cartilla Escolar de Circulació".

Aquest home incansable i emprenedor fou també polifacètic. L'esport fou la seva gran afecció, però també practicà la fotografia i el cinema. De ben jove i amb la seva petita càmera Pathé Baby, tingué la iniciativa d'acostar-se al cor polític de la ciutat, la plaça Sant Jaume, cada cop que des del seu lloc de treball en un carrer proper, s'assabentava d'algun acte o esdeveniment. Així, captà imatges úniques, des d'angles i posicions que operadors professionals no assoliren, com per exemple el balcó de la Generalitat. Aquest material fou anys més tard muntat i comentat pel propi autor, donant lloc a la seva pel·lícula "Plaça Sant Jaume: La Història hi passa (1931-1936)". Com a càmera, també s'interessà per l'esport, destacant les filmacions de combats de boxa i de carreres d'automòbils i de motocicletes. Com a fotògraf va guanyar el premi al millor reportatge fotogràfic durant la seva participació al ral·li Lisboa-Estori.

Relació del material

Rodet 1: "Política. Plaça Sant Jaume. La Història hi passa (1931-1936)", són dues bobines de 9,5 mm (10+10 minuts) que contenen el següent: Bàndol República Catalana (14-04-1931), Enterrament Rusiñol (16-6-1931), Manifestació Estatut (24-04-1932), Azaña portador Estatut (25-09-1932), Enterrament de Macià (27-12-1933), Canons a la Plaça Sant Jaume. Barricades. Vaixell presó - Ciudad de Cádiz- (06-10-1934), Cartells eleccions 16 de febrer (02-1936, Rebuda presos polítics. Concentració al Parlament i discurs de Companys al balcó de la Generalitat "Tornarem a patir, tornarem a lluitar.. (01-03-1936)". Durada del muntatge sonor: 23 minuts.

Rodet 2: "Esports. (1930)", és una bobina de 9,5 mm que conté: Combat Uzcudum-Carnera.

Rodet 3: "Esports. (maig 1934)", és una bobina de 9,5 mm que conté: Combat Uzcudum-Schmeling.

Rodet 4: "Notícies. Esports", és una bobina de 9,5mm que conté: Campionat internacional de motociclisme a Montjuïc (Penya Rhin), Graf Zeppelin i Campionat de ciclisme.

Rodet 5: "Esports", és una bobina de 8 mm que conté: Penya Rhin (1950).

Rodet 6: "Esports", és una bobina de 8 mm que conté: Penya Rhin (1951).

Rodet 7: "Esports", és una bobina de 8 mm que conté: Ral·li motos (1952), Ral·li motos amb pluja (1953) i Ral·li Bilbao (1953).

Rodet 8: "Esports", és una bobina 8 mm que conté: Trofeu Nuvolari

(1954), Penya Rhin. Neubauer-Fangio i Ral.li Catalunya. Autòdrom de Sitges.

Rodet 9: "Esports", és una bobina de 8 mm que conté: Trofeu Nuvolari (1958).

Rodet 10: "Altres (març 1959)", és una bobina de 16 mm color que conté: Servei Escolar de trànsit (Automòbil Club de Catalunya).

Rodet 12: "Esports i altres", és una bobina s. 8 mm que conté: Carreres Gran Premi Pau (1967) i Barcelona (abril 1967).

Rodet 12: "Esports", és una bobina de 8 mm (sense data) que conté: Moto-cross i Ral.li de Sitges.

Imma Navarro i Molleví

Ingressos (novembre-desembre de 2002)

Àrea del fons de l'Administració:

Fons de la Generalitat de Catalunya: Generalitat de Catalunya (II República): Comissaria General d'Ordre Públic. Servei de Premsa. Recull de premsa de l'estranger (1937), 0,1 m lineals; Serveis Territorials a Barcelona del Departament d'Indústria i Energia: Certificats de productor nacional (1977-1986), 0,3 m lineals; *Fons de l'Administració Perifèrica de l'Estat:* Delegació Provincial a Barcelona del Ministeri d'Indústria i Energia: Certificats de productor nacional (1970-1981), 1 m lineal; Prefectura del Districte Miner de Barcelona: Expedients de concessió d'explotació de mines (1864-1939), 14,8 m lineals; *Fons d'Institucions:* Centre Penitenciari d'Homes de Barcelona (Presó Model): Expedients personals d'interns (1976-1980), 31,5 m lineals.

Àrea dels fons històrics:

Fons d'associacions i fundacions: Fundació Jaume Bofill: nova documentació, sèrie d'expedients d'entitats i persones que han rebut ajuts de la fundació per a treballs i activitats, i sèrie de treballs de recerca (1963-2001), 50 m lineals; *Fons comercials i d'empreses:* Companyia de Industrias Agrícolas, S.A. (CIA): documentació de producció i comptable dels precedents de l'empresa (Mir y Suñol, José Suñol Casanovas i José Suñol Garriga) i de les empreses absorbides (Azucarera del Jalón, Azucarera del Jiloca, Sociedad Azucarera Ibérica, Azucarera de la Baeza, Companyia Industrial Azucarera i altres) (1890-2000), 150 m lineals; Domingo Sancho: informes comercials confidencials d'empreses (segle XX), 150 m lineals; Patentdigest Internacional: expedients de patents, models, marques i distintius (1964-1999), 19,2 m lineals. *Fons personals:* Antoni Pelegrí i Partegàs: documentació personal i de la seva activitat com a advocat, biblioteca i hemeroteca (segle XX), 28,8 m lineals; Josep Carner i Ribalta: nova documentació: correspondència, notes i reculls de premsa (1938-1991), 0,1 m lineals; Joan Cervera i Batariu: docu-

mentació personal, familiar i de les activitats al Consell Nacional Català i altres organismes i activitats (1920-1980), 0,4 m lineals; Joan Salat i Tarrats: documentació de la "Comisión para el estudio de un régimen especial de las cuatro provincias catalanas" i còpia de les actes de la "Comissió Mixta de Transferències de les Diputacions Catalanes a la Generalitat de Catalunya" (1976-1980), 0,6 m lineals; Jaume Ros i Serra: nova documentació sobre els ajuts del president Tarradellas a l'exili, l'Aliança Nacional Catalana, Solidaritat Catalana i Manuel Viusà, el Servei d'Informació Militar de Catalunya (SIMCA), Estat Català i sobre la trajectòria i mort de Joan Casanovas i Maristany (còpies) (1939-1998), 0,2 m lineals; Josep Maria Riera i Milà: nova documentació, correspondència (1935-1939), 0,2 m lineals. *Arxiu de complement:* Sociedad de Beneficencia de Naturales de Cataluña (La Habana) (1930-1956), 1.869 documents digitalitzats.

Àrea dels fons d'imatges, gràfics i audiovisuals:

Companyia de Industrias Agrícolas S.A.: diploma expedit per Francisco Franco a la Companyia de Industrias Agrícolas com a empresa model (Madrid, 18 juliol 1961); Antoni Pelegrí i Partegàs: Accions, títols i altre material iconogràfic del seu fons personal (1907-1990); Jaume Ros i Serra: 5 fotografies b/n de membres del SIMCA i d'Estat Català i funeral de Joan Casanovas (1931-42); Armand de Fluvià i Escorsa: Col·lecció d'anells de cigars i de paper moneda (1930-1990).

Ingressos (gener-febrer de 2003)

Àrea dels fons de l'Administració:

Fons de la Generalitat de Catalunya: Departament de la Presidència: Llibres d'actes i debats de les reunions del Consell de Govern de la Generalitat de Catalunya (1977-1999), 15 m lineals; Actes de les reunions del Consell Tècnic (1990-1998), 1,9 m lineals; Traduccions al castellà de les disposicions de la Generalitat de Catalunya (1993-1996), 9,2 m lineals.

Àrea dels fons històrics:

Fons d'associacions i fundacions: Fundació Amics dels Pobres: reglaments, documentació comptable, d'obres i d'activitats (atenció mèdica, rifes i campanyes) (1870-2000), 2,8 m lineals; Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya: ingrés de nova documentació d'activitats de formació dels membres de l'entitat (1966-2002), 8 m lineals; Centre Unesco de Catalunya: nova documentació, correspondència, expedients dels departaments de drets humans i publicacions, de l'Institut Lingüapax, de la coordinadora d'escoles associades a la Unesco i de la coordinadora del grup de biblioteques associades a la Unesco (1994-2002), 40,8 m lineals; Lliga de mutilats i ví-

dues de la guerra d'Espanya: llibres d'actes de la junta directiva, de registre de correspondència i de comptabilitat, sol·licituds de socis i expedients de concessió d'ajuts, correspondència, i documentació sobre actes organitzats per l'entitat (1970-2002), 5,2 m lineals. *Fons comercials i d'empreses:* Serra Feliu, SA (L'Ametlla de Merola, Puig-reig, Berguedà): nova documentació, llibres diaris, majors, de comptabilitat auxiliar, accions i matrius d'accions, documentació d'assegurances socials, llibres d'actes del comitè d'empresa, projectes d'edificis i plans industrials (1940/1994), 7, 2 m lineals; Burés, SA: nova documentació, expedients de personal i de representants, factures, nòmines, documentació de diversos plans de reconversió i de reestructuracions (1965/1992), 39 m lineals. *Fons patrimonials i familiars:* Llinatge Besora: 2 llibres espèculs (1705-1900), 0,3 m lineals; Família Sardà: llibre de rendes (1794/1829) 0,1 m lineal. *Fons personals:* Joan Oller i Rabassa: 84 documents personals i professionals (1924-1945), 0,1 m lineals; Francesc Gallart i Puigdomènech: un llibre de memòries (segle XIX), 0,1 m lineals; Josep Coroleu i Inglada: 2 cartes rebudes i certificat del seu nomenament com a cronista oficial de Vilanova i la Geltrú (1880/1895) 0,1 m lineals; Lluís Companys i Jover: documentació personal (1933/1978), 0,1 m lineals; Armand de Fluvià i Escorsa: 6 microfilms que contenen la correspondència de Lluís Requesens i de Zúñiga amb Felip II de Castella i la correspondència entre la Diputació del General de Catalunya amb Lluís XIII de França, essent comte de Barcelona, conservada a l'Arxiu del Ministeri d'Afers Estrangers de França; Josep Maria Comalrena de Sobregau: documentació de la seva activitat com a advocat (segle XX), 1,2 m lineal; Enric Vallverdú i Grau: informes i altra documentació sobre personal i associacions eclesiàstiques (1947-1953), 0,1 m lineals. *Col·leccions:* manuscrits de l'ANC: *Rúbrica de tots los feus que se tròban continuats en tots los llibres dels feus y registres de sententias que estan recòndits en lo Archiu Real de la Ballia del Principat de Cathalunya...* (1630), 1 llibre; un llibre de la Confraria de Botiguers de Teles de Barcelona (1804-1807); *Contradicció a la suposada justificació portuguesa de la divisió de la America, publicada en 1681, fundada en mes certas y científicas noticias y averiguacio dels dubtes entre Portugal y España sobre lo repartiment de la America Meridional de Joan Martí i Català* (1709) un plec; Quadern sobre un viatge fet l'any 1757 a l'Urgell i la Segarra (segle XVIII), un plec; Quadern sobre el viatge realitzat a Madrid pels germans Anton i Lluís Duran i Jaume Bassols, l'any 1784, un plec; Llibreta de comptes de la botiga de Felip Arenyó, comerciant de teles de Barcelona (segle XVIII). *Fons diversos:* Projecte del salt d'aigua, central elèc-

trica i línies d'alta tensió a Vandellòs (1926-1930) 0,1 m lineals. *Arxiu de complement*: Arxiu Marquès d'Alfarràs: digitalització de 2.100 pergamins (segles XI-XVII).

Àrea de fons d'imatges, gràfics i audiovisuals: col·lecció d'efímers de l'ANC: nades de professions (1930-1970); cartells, bans i edictes de Sebastià Que Parcerisa: bans i edictes procedents de l'arxiu parroquial del Castell d'Areny (1788-1840); Lluís Companys i Jover: Fotografies familiars, en especial retrats, quadres, medalles, i la gravació d'un discurs (1900-1939); fotografies de l'ANC: 2 diapositives de la boca sud del túnel de la Vall d'Aran poc després de la seva inauguració (1955-56); 92 diapositives estereoscòpiques de caire familiar procedents de José Pérez Gardón (1915-1925); Sociedad Española de Lámparas Z, S.A.: 812 fotografies i 1 plànol de la construcció, instal·lacions i personal de la fàbrica; documents de la transició de Pelai Joan Pagès: 52 cartells polítics (1970-85); Moviment Gai: 212 imatges, 5 pel·lícules, 4 cassettes i 2 vídeos aplegats per A. de Fluvià i Escorsa; Serra Feliu S.A.: 505 positius fotogràfics i 85 plaques de vidre de les instal·lacions, visites oficials i reproduccions de documents; Fundació Amics dels Pobres: 114 positius i 68 negatius sobre les activitats escolars i religioses de la fundació; Jaume Ros i Serra: una còpia en vídeo de l'entrevista que li feu TV3 sobre els maquis i la invasió de la Vall d'Aran.

Nous instruments de descripció (novembre-desembre de 2002)

Àrea del fons de l'Administració: S'han informat i donat d'alta al sistema els ingressos de l'arxiu de Complement corresponents als fons: *Complement de fons de la Generalitat de Catalunya*: Imatges fixes en suport digital, vídeos en suport Betacam digital i vídeos editats en suport VHS provinents del Banc d'Imatge i So dels següents departaments: Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, Departament d'Indústria i Energia, Departament d'Indústria, Comerç i Turisme, Departament de Comerç, Consum i Turisme, Departament de Cultura, Departament de Governació, Departament de Medi Ambient i Departament de Treball. *Complement de fons d'Institucions*: Imatges fixes en suport digital provinents del Banc d'Imatge i So de la Brigada de Lleida d'Extinció d'Incendis i de Salvaments, Centre d'Innovació i Desenvolupament Empresarial (CIDEM), Escola de Bombers i Seguretat Civil de Catalunya, Escola de Policia de Catalunya, Institut Català d'Assistència i Serveis Socials (ICASS), Institut Català d'Energia (ICAEN), Institut Català de Seguretat Viària, Institut Català del Consum, Institut d'Investigació Aplicada de l'Automòbil (IDIADA), Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA), Insti-

tut Nacional d'Educació Física de Catalunya (INEFC), Laboratori General d'Assaigs i Investigacions (LGAi) i Turisme de Catalunya.

Àrea dels fons històrics: Primer tractament dels fons següents: Banc de Barcelona (1844-1929), 50 m lineals; Sociedad Española de Lámparas Eléctricas Z, S.A. (SELEZ) (1908-1998), 5,5 m lineals; col·lecció bibliogràfica de Joan Bastardas (1605/1972), 0,8 m lineals; col·lecció de documentació i publicacions de l'exili republicà a Anglaterra de Tomàs Bartolí i Nogué (1936-1945), 0,2 m lineals. Tractament definitiu dels fons següents: La Maquinista Terrestre y Marítima, S.A., finalització de les sèries Activitat comercial (1941-1986), 23 m lineals, Administració d'encàrrecs (1869-1986), 22,5 m lineals i Proveïment (1876-1984), 10 m lineals; Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC). 1. Guerra civil, exili i clandestinitat (1936-1977), edició preliminar; Noies i Nois Escoltes (NINE), actualització de l'inventari.

Nous instruments de descripció (gener-febrer de 2003)

Àrea dels fons de l'Administració: Continuació de la redacció de fitxes de descripció del projecte de la guia de fons de l'Arxiu; s'ha treballat els fons: Serveis Territorials a Barcelona del Departament d'Indústria i Energia (fons 636) i Prefectura del Districte Miner de Barcelona (fons 641). Actualització, amb la inclusió de les dades corresponents a nous ingressos, de les fitxes de descripció del projecte de la guia de fons de l'Arxiu; s'ha actualitzat el fons: Delegació Provincial a Barcelona del Ministeri d'Informació i Turisme (fons 318). S'han informat i donat d'alta al sistema els ingressos de l'arxiu de Complement corresponents als fons: *Complement de fons de la Generalitat de Catalunya*: Imatges fixes en suport digital, vídeos en suport Betacam digital, vídeos editats en suport VHS i arxius de veu provinents del Banc d'Imatge i So dels Serveis Territorials de Barcelona del Departament de Cultura, Serveis Territorials de Girona del Departament de Cultura i dels següents departaments: Departament de la Presidència, Departament de Política Territorial i Obres Públiques, Departament de Sanitat i Seguretat Social i Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions de la (EADOP). *Complement de fons d'Institucions*: Imatges fixes en suport digital provinents del Banc d'Imatge i So del Centre d'Investigació de la Comunicació (CEDIC), Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana (CPCPTC), Centre Integral de Mercaderies i Activitats Logístiques, S.A. (CI-MALSA), Comissió Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica (CIRIT), Entitat Autònoma d'Organització d'Espectacles i Festes, Institut Català de Serveis a la Joventut, Institut

Català del Sòl (INCASOL), Institut d'Estudis de la Salut, Institut del Cinema Català i Servei Català de la Salut (CAT-SALUT).

Àrea dels fons històrics: Primer tractament dels fons següents: Joventuts Obreres de Barris d'Acció Catòlica (JOBAC), incorporació de nova documentació a les sèries Federacions (Pla de Llobregat, Vallès Occidental, Menorca), Recursos d'informació; Relacions amb altres moviments; Trobades i activitats organitzades (1966-1994) 1,5 m lineals; Serra Feliu, SA (Ametlla de Merola) incorporació de documentació econòmica i comptable, d'assegurances socials, llibres d'actes del comitè d'empresa, projectes d'edificis i plans industrials (1940-1994) 7,2 m lineals; Fundació Amics dels Pobres (1870-2000) 2,8 m lineals. Tractament definitiu dels fons següents: inventari del fons Minyons Escoltes de Catalunya (1933-1982) 11,7 m lineals. Arxiu de complement: arxiu del Marquès d'Alfarràs, regest de 100 pergamins (1249-1620).

Crònica d'activitats:

Exposicions: La prevenció de riscos laborals. Un problema històric. Col·lecció de cartells (1925-1937) de l'ANC, organitzada pel Departament de Treball i l'ANC, del 6 de març al 4 d'abril. Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona.

Conferències: Cicle: *Noblesa i societat. La noblesa i les institucions catalanes*, 4 de febrer, *Noblesa i mecenatge cultural en el segle XVI*, per Eulàlia Duran, 1 d'abril, *La noblesa catalana i la seva aportació en les institucions culturals en el segle XVI*, per Mireia Campabadal; 3 de juny, *La noblesa catalana en les institucions culturals i econòmiques del segle XIX*, per Francesc Cabana. Organitzat conjuntament amb l'Institut d'Estudis Nobiliaris Catalans. A les vuit del vespre, al Palau Moja, Portaferri 1, Barcelona. Cicle: *L'Art d'avui. L'Art d'ahir, l'Art de sempre*: 5 de febrer, *Art i societat en el canvi de mil·lenni*, per Xavier Barral; 13 de febrer, *Sobre els límits i la utilitat de l'art*, per Xavier Barral; 20 de febrer, *L'Art i la seva evolució en el temps*, per Francesc Fontbona; 27 de febrer, *Com apareixen representats els conceptes filosòfics en l'Art*, per Margarida Mauri. Cicle: *Què ens fa humans?*: 6 de març, des del punt de vista neurològic, per Pere Nolasca; 13 de març, des del punt de vista antropològic, per Ramon Ma. Nogués; 20 de març, des del punt de vista filosòfic, per Misericòrdia Anglès; 27 de març, des del punt de vista de l'espiritualitat, per Vicent Igual. Organitzades per l'ANC i l'Associació d'Amics de la UNESCO de Valldoreix-Sant Cugat.